

Preludium

20 marca 1933 r. na podstawie zarządzenia Heinricha Himmlera zorganizowano pierwszy obóz koncentracyjny w Dachau. Jeszcze w roku 1933 SA i SS oraz policja, zorganizowały kolejne obozy, m.in. w Oranienburgu, Berlinie (Columbia-Haus), Papenburgu, Esterwegen, Kemna bei Wuppertal, Sonnenburgu, Sachsenburgu, Lichtenburgu. W 1934 r. obozy koncentracyjne podporządkowano SS, a obóz w Dachau stał się obozem wzorcowym. Sztab tych obozów od 1936 mieścił się w Oranienburgu. W następnych latach założono obozy w: Sachsenhausen (1936), Buchenwaldzie (1937), Mauthausen (1938), Flossenbürgu (1938) oraz obóz dla kobiet w Ravensbrück (1939).

Generalplan Ost, GPO (Generalny Plan Wschodni) - niemiecki, narodowosocjalistyczny plan podbicia i całkowitego zniemczenia terenów Europy Środkowo-Wschodniej (obszarów na wschód od granic III Rzeszy sprzed marca 1939 roku), w celu uzyskania nowej "przestrzeni życiowej" (Lebensraum) dla niemieckiej "rasy panów" (Herrenrasse, Herrenvolk).

Generalplan Ost został opracowany na zlecenie najwyższych władz III Rzeszy, powstał w Głównym Urzędzie Bezpieczeństwa Rzeszy (Reichssicherheitshauptamt, RSHA) pod kierunkiem Heinricha Himmlera (Reichsführer-SS). Autorem planu był SS-standartenführer, dr. med. Hans Ehlich.

GPO został podzielony zasadniczo na dwie części: Kleine Planung (Plan Mały), realizowany w czasie wojny oraz Grosse Planung (Plan Duży), początkowo przewidziany do realizacji po zwycięskiej wojnie. W praktyce GPO składał się z kilkunastu dużych i kilkudziesięciu mniejszych planów, dla których realizacji stosowano działania eksterminacyjne, deportacyjne, represyjne, polityczne, ekonomiczne.

Pierwsze wielkie operacje w ramach GPO:

Unternehmen "Tannenberg" (Operacja "Tannenberg") - akcja eksterminacji polskiej warstwy przywódczej i inteligencji (niem. Liquidierung der polnischen Führungsschicht) przeprowadzona latem i jesienią 1939 roku (VII-XI 1939), w oparciu o sporządzone przez Zentralstelle II P (Polen) - specjalną komórkę RSHA -

jeszcze przed wybuchem wojny listy proskrypcyjne Polaków (Sonderfahndungsbuch Polen). Do realizacji tej operacji utworzono 25 VIII 1939 Referat Specjalny, choć samą akcję rozpoczęto na terenie Rzeszy już w lipcu 1939, aresztując ok. 2 tys. aktywistów Związku Polaków w Niemczech i zsyłając ich do obozów koncentracyjnych.

Po agresji na Polskę, bezpośrednio wykonawstwo powierzono 8-miu specjalnym Grupom Operacyjnym (Einsatzgruppen Sipo und SD) oraz dodatkowo 16-emu Samodzielnemu Oddziałowi Operacyjnemu. Im z kolei podporządkowano wszystkie rodzaje policji oraz pułki SS-Totenkopf.

łącznie w okresie od 1 IX do 25 X 1939, Einsatzgruppen, podległe im formacje policyjne i SS oraz Wehrmacht dokonały masowych mordów, których ofiarą padło ponad 20 000 osób, w większości z wykazu "księgi gończej" - Sonderfahndungsbuch Polen. Inne osoby ujęte na podstawie tejże listy proskrypcyjnej przesyłano do więzień, obozów karnych i koncentracyjnych.

Intelligenzaktion (Akcja Inteligencja) - akcja bezpośredniej zagłady lub deportacji do obozów koncentracyjnych wszystkich osób (nie tylko spośród inteligencji), które mogły przeszkodzić w realizacji zamiaru niemieckiego okupanta wobec Polski: unicestwienia państwa i narodu polskiego. Celem tych działań była całkowita germanizacja ziem polskich. Przeprowadzona jesianią 1939 oraz wiosną 1940 roku, na terenach wcielonych do Rzeszy Niemieckiej - Śląsk, Pomorze, Wielkopolska, Kujawy, Ziemia Łódzka, Mazowsze.

Intelligenzaktion Pommern

Intelligenzaktion Posen

Intelligenzaktion Masovien

Intelligenzaktion Schlesien

Intelligenzaktion Litzmannstadt

Sonderaktion Krakau

Zweite Sonderaktion Krakau

Sonderaktion Tschenstochau

Sonderaktion Lublin

Sonderaktion Bürgerbräukeller

Außerordentliche Befriedungsaktion, AB-Aktion (Akcja AB) kryptonim akcji hitlerowskich Niemiec wymierzonej przeciwko polskiej inteligencji, przeprowadzonej w Generalnym Gubernatorstwie (Polska Centralna - dystrykt warszawski, lubelski, radomski, krakowski) wiosną i latem 1940. Jej realizatorami byli: SS-Obergruppenführer Walter Krüger, SS-Brigadeführer Bruno Streckenbach.

(źródło: Wikipedia;

Andrzej Szcześniak: Generalplan Ost. Plan Zagłady Słowian)
